

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره: « طرح سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور »

مشخصات طرح

دوره نهم - سال اول

شماره ثبت:

۲۳۴

شماره چاپ:

۴۵۱

تاریخ چاپ:

۱۳۹۱/۱۲/۱

طرح مسئله

با توجه به عدم اجرای قانون پذیرش دانشجو در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور، مصوب ۱۳۸۶/۸/۹ با رویکرد قرار دادن تدریجی سابقه تحصیلی به عنوان مبنای پذیرش در دانشگاهها جمعی از نمایندگان مجلس با تشکیل کارگروهی با حضور نمایندگان دستگاههای اجرایی ذیربط و مرکز پژوهشهای مجلس اقدام به تهیه پیشنویس طرحی با عنوان «سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور» کردند تا به رفع برخی از ایرادهای قانون قبلی بپردازند. طرح مذکور توسط کمیسیون آموزش و تحقیقات مورد بررسی قرار گرفته و با انجام اصلاحاتی برای طرح در صحن علنی ارائه شده است. گزارش حاضر ناظر به طرح یاد شده براساس اصلاحات کمیسیون است.

مغایرت با اسناد بالادستی

۱. با عنایت به تبصره‌های «۱» و «۵» بند «ی» ماده (۲۰) قانون برنامه پنجم توسعه که ضوابط پذیرش دانشجو دوره کارشناسی در شعب دانشگاهها و نیز نحوه پذیرش دانشجو مازاد بر سهمیه آموزش رایگان در پردیسهای اصلی و شعب دانشگاهها را به رعایت قانون پذیرش دانشگاهها مصوب ۱۳۸۶/۸/۱۶ موکول کرده است، تصویب طرح پیشنهادی از این حیث که به تغییر قانون برنامه منجر می‌شود، مستلزم کسب حداقل دوسوم آرای نمایندگان است.
۲. ماده (۸) طرح که دولت را مکلف به پیش‌بینی هزینه‌های ناشی از اجرای این قانون در بودجه سنواتی وزارتخانه‌های ذیربط می‌نماید، مغایر با اصل پنجاه و دوم قانون اساسی بوده و از لحاظ عدم تأمین بار مالی طرح مغایر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی است.

نام دفتر:

مطالعات اجتماعی

پیشینه قانونی

براساس قانون پذیرش دانشجو در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی مصوب آبان‌ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی، پذیرش دانشجو در مقاطع کاردانی (پیوسته و ناپیوسته)، کارشناسی، کارشناسی ارشد پیوسته، دکترای حرفه‌ای و دکترای پیوسته براساس سوابق تحصیلی داوطلب و آزمونهای سراسری خواهد بود. تأثیر سوابق تحصیلی در هر سال نسبت به سال قبل افزایش می‌یابد به نحوی که حداکثر تا پایان سال اول برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران آزمونهای سراسری ورودی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی به‌طور کامل حذف خواهد شد. همچنین قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۸۳/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی در جزء «۱» بند «ب» از ماده (۲)، «پیشنهاد ضوابط و معیارهای کلی پذیرش دانشجو به مراجع ذیصلاح» را از جمله مأموریت‌های اصلی و حدود اختیارات وزارت یاد شده ذکر کرده است.

مشخصات گزارش

نقاط قوت

۱. اصلاح اشکال موجود در طرح اولیه مبنی بر پذیرش صد درصد داوطلبان صرفاً بر اساس سابقه تحصیلی در مدت محدود ۵ سال،

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۲۹۸۰-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۲/۴/۲۲

۱. اظهار نظر کارشناسی درخصوص اصل طرح در گزارش تفصیلی مرکز پژوهشها با شماره مسلسل ۱۲۹۸۰ آمده است.

۲. حضور معاونان آموزشی وزارتخانه‌های ذیربط و رؤسای سه دانشگاه از مجموعه دانشگاه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه‌های غیردولتی در شورا،
۳. برطرف شدن نسبی مشکلات قانون قبلی (مصوب ۱۳۸۶) از قبیل عدم وجود سوابق تحصیلی، عدم تناسب ظرفیت با تعداد متقاضیان که اجرای قانون قبلی را با مشکل مواجه کرده بود.

نقاط ضعف

اعمال تبعیض در مورد داوطلبانی که دارای سابقه تحصیلی هستند در مقایسه با کسانی که فاقد سابقه هستند. توضیح اینکه تبصره «۵» ماده (۴) طرح، تصریح دارد بر اینکه در سال اول اجرای طرح، تأثیر سابقه تحصیلی در پذیرش داوطلبانی که دارای سابقه تحصیلی می‌باشند، حداقل ۲۵ درصد است. حال آنکه وجود یا فقدان سابقه تحصیلی - به‌عنوان تکلیف وزارت آموزش و پرورش - می‌تواند به نفع تعدادی از داوطلبان و به زیان تعداد دیگری از آنها عمل کند. به‌خصوص که طرح، وزارت آموزش و پرورش را به فراهم آوردن سابقه تحصیلی برای کلیه داوطلبان در فرصتی مشخص ملزم و مکلف نکرده است.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۱. طرح پیشنهادی در قیاس با قانون مصوب ۱۳۸۶/۸/۹ از این حیث که تأثیر کامل سابقه تحصیلی را به ۵ سال محدود نمی‌کند و نیز از آن جهت که معاونان وزارتخانه‌های ذیربط و سه تن از رؤسای دانشگاه‌ها را در عضویت شورا قرار داده است، عملیاتی‌تر به‌نظر می‌رسد.
۲. طرح پیشنهادی از آن جهت که برنامه ۵ ساله توسعه را اصلاح می‌کند تصویب آن مستلزم کسب دوسوم آرای نمایندگان است.
۳. با توجه به اینکه همواره وجود داوطلبان فاقد سابقه تحصیلی محتمل است، الزام به تأثیر سابقه تحصیلی به‌صورت فزاینده می‌تواند به زیان عده‌ای از داوطلبان بیانجامد.
۴. وجود ۶ عضو به‌عنوان ناظر در جمع اعضای شورای ۱۳ نفری محل سؤال است، به‌خصوص که رؤسای دانشگاه‌های منتخب شورا چگونه بر عملکرد شورا نظارت خواهند داشت. این درحالی است که می‌توانست به‌جای اطلاق ناظر، اعضا بدون حق رأی معرفی شوند.
۵. با توجه به اینکه سال تحصیلی آینده (۱۳۹۳-۱۳۹۴) به‌عنوان تاریخ اجرای طرح قانونی عنوان شده است و این همه تمهید مقدماتی را از سوی دستگاه‌های اجرایی ذیربط طلب می‌کند که فراهم آوردن آنها طی مدتی کوتاه امکانپذیر نخواهد بود، تصویب طرح در همین مرحله زمانی از ضرورتی اجتناب‌ناپذیر برخوردار است.